

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZEŃ: Po tekście 1 mm w 1 szerebie (szer. szp. 22 mm) 36 gr. W tekście 1 mm w 4 szerebie (szer. szp. 69 mm) 3.— Zł. Drobne za słowo 24 gr. Pierwsze słowo tłusty druk (najwyżej 3 słowa) 40 gr.

Rok II.

Nr. 127.

Kraków, środa 5 czerwca 1940 r.

Nadesłane a nie zamówione przez Redakcję rekopisy będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej. Prenumerata miesięczna 4.50 Zł., z odnośnikiem do domu 5 Zł.

Bombardowanie Paryża.

Wielki nalot na lotniska francuskie w Paryżu i okolicy. — Zbombardowanie licznych urządzeń lotniczych. — Zestrzelono w walkach powietrznych 70 samolotów koalicyjnych.

Berlin, 4 czerwca. W dniu 3 czerwca niemiecka flota powietrzna zaatakowała silnymi eskadrami wszelkich rodzajów lotniska i urządzenia francuskiej floty lotniczej w Paryżu i okolicy. Dzięki użyciu wielkiej siły i zaskoczeniu udało się szybko zlikwidować nieprzyjacielską obronę powietrzną i w skoncentrowanym nalocie

oraz w lotach nurkowych zniszczyć urządzenia i pola startowe oraz liczne samoloty na ziemi. Na wielu miejscach spowodowano pożary i wybuchy. W walkach powietrznych zestrzelono 70 koalicyjnych samolotów. Pięć samolotów niemieckich zginęło.

Dalsze postępy ataku na Dunkierkę.

We Flandrii i pod Artois dostało się do niewoli 330.000 Anglików i Francuzów. — Alianci tracą znowu 17 okrętów. — Pod Forbach wojska koalicyjne zostały odrzucone pod linię Maginota. — Ataki powietrzne na dolinę Rodanu i Marsylię.

Główna Kwatera Wodna, 4 czerwca. — Naczelna komenda armii niemieckiej komunikuje:

Atak na Dunkierkę od strony zachodniej, południowej i wschodniej powoli postępuje naprzód. Operacje utrudnia ciężki teren, poprzeczany licznymi rowami i zalewami. Mimo to, przy współpracy z lotnictwem udało się wojskom niemieckim wdrzeć się do silnie umocnionego miasta Bergues. Cały teren pod Dunkierką, znajdujący się jeszcze w posiadaniu wojsk koalicyjnych pozostaje stale pod ciężkim ogniem artyleryjskim. W ciągu dnia 2 czerwca samoloty bojowe konty-

nuowały swoje ataki na Dunkierkę. Przy tej sposobności zatopiono dwa kontrtorpedowce, jedną łódź strażniczą i jeden okręt handlowy pojemności 5.000 ton, a uszkodzono bombami jeden okręt wojenny, dwa kontrtorpedowce i 10 okrętów handlowych.

Naloty bombowe rozciągały się poza to na dolinę Rodanu i do Marsylii.

Wojska koalicyjne, atakowane z obydwóch stron pod Forbach, zostały odrzucone na linię Maginota, pozostawiając w ręku niemieckim licznych jeńców, broń i sprzęt wojenny. Według dotychczasowych obliczeń liczba Anglików i Francu-

zów, wziętych do niewoli we Flandrii i pod Artois dochodzi do cyfry 330.000.

W Norwegii, pod Narvik walki trwają w dalszym ciągu. W dn. 1 czerwca zbombardowali lotnicy niemieccy stację radiową i budynek stacji w Vadsoe i zatopili nieprzyjacielski okręt handlowy u zachodniego ujścia Ofotenfjordu.

Ogólne straty przeciwnika wyniosły w dn. 2 czerwca łącznie 59 samolotów, z czego 27 zostało zestrzelonych w walkach powietrznych, 10 przez artylerię powietrzną, a reszta na ziemi. 15 samolotów niemieckich zginęło. (p.)

„Prezydent Roosevelt” przybył do Irlandji.

= Lizbona, 4 czerwca. Parowiec „President Roosevelt” przybył do irlandzkiego portu Galway i przyjmuje obecnie na pokład przybyłych tam obywateli Stanów Zjednoczonych, którzy nie chcą nadal pozostać w Anglii. W czasie pobytu parowca w Irlandji i zaokrętowania pasażerów przewidziano specjalne środki ostrożności. (p.)

Parowiec „President Roosevelt” w drodze powrotnej do Ameryki.

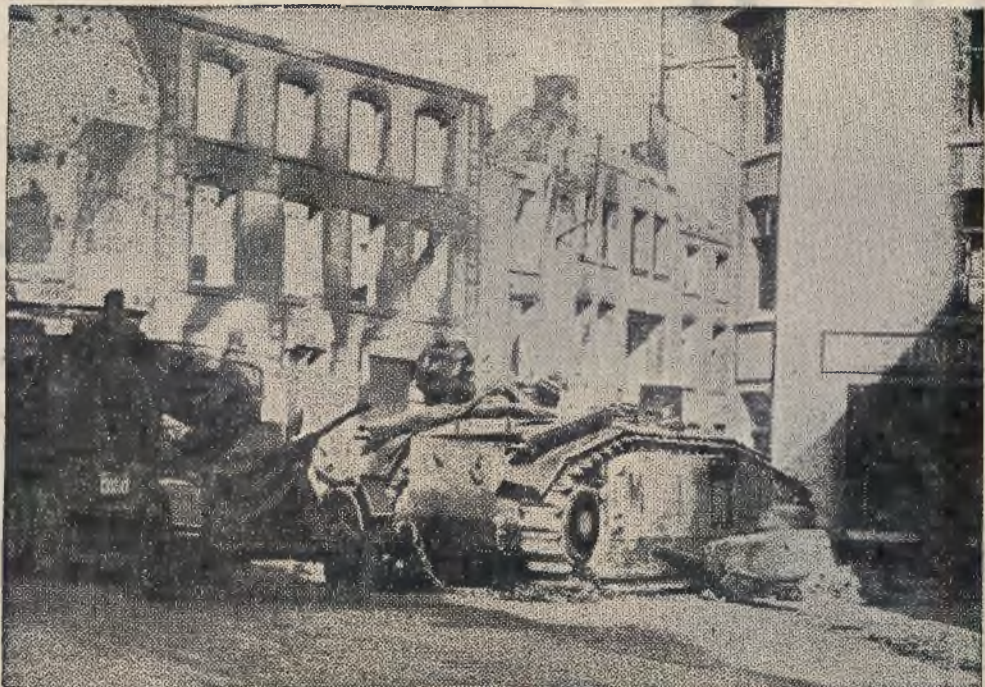
(!) Genewa, 4 czerwca. Według doniesienia Havasa, parowiec „President Roosevelt” wyjechał w niedzielę wieczór z irlandzkiego portu Galway, mając na pokładzie obywateli amerykańskich, pragnących powrócić do ojczyzny.

Pasażerowie musieli czekać przeszło 24 godziny na zakończenie przygotowań do odjazdu.

Stenograf senatu francuskiego rozstrzelany.

= Sztokholm, 4 czerwca. Paryski sprawozdawca „Svenska Dagbladet” donosi, że w Paryżu miano rozstrzelać w dalszym ciągu szereg osób, na które wydano wyroki śmierci. Wśród straconych znajdował się stenograf biura senatu Amourelle.

Zniszczone przez samoloty i artylerię przeciwlotniczą.

Tank ofiarą płomieni.

Podczas jednej z prób przerwania się koalicyjnych tanków pod miejscowością Boussu les Marcourt tanki zostały zaatakowane przez samoloty niemieckie i artylerię przeciwlotniczą, które całkowicie je zniszczyły. — Zdjęcie nasze przedstawia zniszczone tanki.

Na drogach belgijskich i północno-francuskich spotyka się wiele spalonych tanków i samochodów pancernych rozmaitej wielkości. Stał samochodów jest poczerwona od ognia, pancerze przedziurawione pociskami niemieckimi. Na zdjęciu naszym widzimy jeden ze spalonych tanków.

Lotnictwo — częścią składową piechoty.

Genewa, 4 czerwca. Korespondent wojenny dziennika „Populaire” Louis Levy, zajmuje się problemem francuskiego lotnictwa myśliwskiego. Charakterystycznym jest — pisze on — że wszyscy uchodzący, gdy tylko zobaczą flagę ze swastyką, powiewającą na nlicach, to zaraz, pełni obawy, wypatrują samolotów myśliwskich i pytają się, gdzie one się podziewają. Rozczarowanie jest olbrzymie, gdy samolotów tych nie widać.

Po tym wstępie Levy charakteryzuje francuskie lotnictwo słowami: „Jest ono wszędzie i nigdzie. Francuscy lotnicy, których jest za mało, mają być przepracowani i dlatego też bardzo zmęczeni. Ich udział w walce jest koniecznym niemal bez przerwy. Korespondent widział na ich twarzach odprężenie, widział ich źle ogolonych z błyszczącymi oczyma, a piękne, niegdyś błękitne mundury, pozostawiają dzisiaj również wiele do życzenia.

W związku ze swymi spostrzeżeniami oświadcza korespondent wojenny „Populaire” że flota powietrzna aliantów musi być w szybkim tempie powiększona, zanim będzie za późno. Samoloty — oświadczają na wyraźnie, — nie są dzisiaj już samodzielną bronią, ale częścią składową piechoty, bez której nie mogą spełnić zadań, jakie przypadały im w udziale podczas obecnej wojny. Lotnictwo odgrywa bardzo poważną rolę i należy do maszerujących wojsk. Rozbudowa floty powietrznej jest najpilniejszym problemem najbliższych dni. Problem ten musi być rozwiązany, o ile alianci chcą uniknąć katastrofy.

Przedstawiciele rodów królewskich na liście siral.

Kraków, 4 czerwca. W dzienniku „Frankfurter Zeitung” i innych gazetach niemieckich ukazało się zawiadomienie b. następcy tronu niemieckiego Wilhelma Hohenzollerna, jego żony księżnej Cecylii i synowej księżnej Wilhelminy, donoszące o śmierci na polu chwały księcia Wilhelma Pruskiego.

Książę Wilhelm Pruski był porucznikiem armii niemieckiej i komendantem kompanii pułku piechoty. We czwartek dnia 23 maja został ciężko ranny podczas wielkiej ofensywy na zachodzie w czasie, kiedy szedł do ataku na czele swojej kompanii. W trzy dni później zmarł on skutkiem odniesionych ran w szpitalu polowym. Książę Wilhelm Pruski był odznaczony Żelaznym Krzyżem I i II klasy z roku 1939.

Zaznaczyć przytem należy, że rodzina b. następcy tronu niemieckiego straciła już jednego ze swych synów, a mianowicie Gekara, podczas walk w jesieni ub. roku na ziemiach polskich.

Równocześnie niemal doniesiono ze Sztokholmu, iż z Londynu nadeszła tam wiadomość o śmierci na polach Flandrii księcia of Northumberland. Pełnił on obowiązki porucznika rezerwy w angielskim korpusie ekspedycyjnym we Francji a śmierć zaskoczyła go w wieku 27 lat. W r. 1936 był on sekretarzem parlamentarnym ministerstwa lotnictwa, a w rok później był sekretarzem parlamentarnym lorda strażnika pieczęci.

Jak widzimy śmierć jest bezlitosna dla wszystkich. Zabiera w swoje objęcia zarówno „szarego” człowieka, jak i przedstawicieli rodów królewskich oraz najwyższych sfer arystokracji.

Zwolnienie jeńców wywarło głębokie wrażenie w Holandji.

(:) Haarlem, 4 czerwca. Rozkaz Adolfa Hitlera, nakazujący wobec rycerskiego zachowania się żołnierzy holenderskich i ludności cywilnej w Holandji wypuszczenie na wolność jeńców wojennych, wywarło bardzo korzystne wrażenie.

W związku z tem wyraża się nadzieję, że przyczyni się to do odbudowy życia gospodarczego i do zwiększenia ilości rąk do pracy. Jeszcze większe jest zadowolenie moralne z powodu tego rozkazu, ponieważ zawarte jest w nim uznanie najwyższego czynnika rycerskiego sposobu walki żołnierzy holenderskich.

Poseł Rost van Tonningen, który wraz z dwudziestu innymi obywatelami holenderskimi po poprzednim interviewu został przez byłego rząd holenderski wywieziony do Francji, a następnie w Calais został uwolniony przez wojska niemieckie, powrócił do Hagi witany z radością przez wielotysięczne tłumy.

„Handelsblad” stwierdza, że niemieckie władze okupacyjne czynią wielkie wysiłki celem przypisywania przywrócenia do normalnego stanu terenów Twenter. Fakt ten wywołał u ludności wielkie zadowolenie.

Anglicy denerwują się...

Przypleszona ewakuacja i wzmocnione środki ochronne.

(:) Rzym, 4 czerwca. Agencja Stefani donosi z Gibraltaru, że hiszpańskie demonstracje na rzecz odzyskania Gibraltaru wywołały u tamtejszych władz angielskich żywe zaniepokojenie. Władze te przyspieszyły ewakuację ludności cywilnej i przystąpiły w energiczniejszym tempie do wykonania prac obronnych oraz wzmocnienia czujności.

Partja faszystowska apeluje do Mussoliniego aby dopełnił dzieła niezależności Włoch.

— Rzym, 4 czerwca. Naczelna rada partji faszystowskiej odbyła w ubiegłą sobotę w gmachu partyjnym zwyczajne posiedzenie pod przewodnictwem sekretarza partji ministra Muti, przyczem powzięła następującą rezolucję:

„Rada naczelna partji faszystowskiej oświadcza: Naród włoski został już raz oszukany, gdy straciwszy 600.000 zabitych wywalczył zwycięstwo dla siebie i drugich, oraz został narażony na sankcje w czasie, kiedy walczył o należne sobie miejsce pod słońcem. Naród włoski zdaje sobie sprawę, że kontrola mórz stała się narzędnikiem do gospodarczego zdławienia przeciwnika oraz, że niektóre czynniki sądzą, iż kontrola taka może stać się środkiem dla dławienia wolnej woli narodów. Naród włoski jest gotowy do wszelkich wysiłków i stoi zwarem za Mussolinim, do którego apeluje o dopełnienie dzieła zjednoczenia i uniezależnienia ojczyzny na morzach”. (p).

„Niech żyje hiszpański Gibraltar!”

Wielkie demonstracje w Madrycie

— Madryt, 4 czerwca. W sobotę doszło w Madrycie do wielkich samorządnych demonstracji za przywróceniem Gibraltaru Hiszpanji. Młodzież falangi i akademicy urządzali pochody, w których nieśli plakaty, domagające się zwrotu Gibraltaru. Ludność przyłączała się wszędzie z zapalem do demonstrantów, przyczem wznoszono okrzyki: „niech żyje hiszpański Gibraltar!”.

Demonstranci przeciągnęli następnie przed ambasadą angielską, dokąd właśnie przybył nowy ambasador brytyjski sir Samuel Hoare. Pod ambasadą rozległa się prawdziwa burza okrzyków: „Gibraltar jest hiszpański!”. Również inne okrzyki pozwalały poznać oburzenie Hiszpanów przeciwko przemocy angielskiej. W końcu policja odparła demonstrantów z przed ambasadę, przyczem jednak nie doszło do incydentów.

Również prasa hiszpańska obrała za swój temat żądanie masowych demonstracji w Madrycie „Gibraltar dla Hiszpanji”. Prasa stwierdza, że Gibraltar, znajdujący się w posiadaniu Anglii stanowi narodową hańbę dla Hiszpanji. Tak długo niema mowy o wielkiej Hiszpanji, jak długo istnieje ta hańba. W związku z przybyciem nowego ambasadora angielskiego sir Samuela Hoare, dziennik „Alkazar” przypomina powiedzenie hiszpańskiego myśliciela Cortesa: „Biada państwu, które Anglia zaszczyca swoimi ambasadorami i które wyróżnia uprzejmościami”.

Znany hiszpański dziennikarz Aznar udzielił w organie falangi „Arva” w artykule pod tytułem „Gibraltar — zaszczytem i obowiązkiem”, należytej odprawy angielskiemu ministrowi spraw zagranicznych.

Ten stary brytyjski obłudnik — jak wiadomo — niedawno w pewnym oświadczeniu publicznym usiłował wmówić Hiszpanom, że Anglia żywi dla Hiszpanji „przyjazne uczucia”. Oświadczenie to — jak stwierdza dziennikarz hiszpański — prześliznęło się obok właściwego problemu i wywołało tylko gorzkie rozczarowanie. Naród hiszpański oczekiwał, że Halifax da odpowiedź na pytanie: „Co Anglia ma do zaoferowania młodemu pokoleniu Hiszpanji i światu?”. Zamiast tego minister spraw zagranicznych Anglii powoływał się na traktaty handlowe i kwestje kredytowe.

Świadczyłoby to o zupełnym braku zrozumienia sytuacji, gdyby się sądziło, że polityka młodej Hiszpanji buduje swoje zasady na drobnych rachunkach kupieckich. Hiszpanja posiada prawo do życia politycznego, oparte go na najszerzych podstawach. Bez wykrętów musi się stwierdzić, że stosunki między obu krajami są zamięszone wskutek istnienia szeregu pierwszorzędnych problemów, wśród których pierwsze miejsce zajmują skały Gibraltaru.

Nieszczęśliwe czasy, w których ambasador angielski decydował o losie Hiszpanji przeszły bezpowrotnie. Ani cudzoziemscy kardynałowie, ani księżniczki krwi nie mają dzisiaj najmniejszego wpływu na losy narodu hiszpańskiego. Problemów hiszpańskich nie da się dziś rozwiązać pieniadzmi. „Dlaczego — kończy artykuł — Anglia nawet w godzinach przyjaźni z nami nigdy nie zaproponowała nam oddania tego, co jest naszą własnością?”

Nieszczęśliwe czasy, w których ambasador angielski decydował o losie Hiszpanji przeszły bezpowrotnie. Ani cudzoziemscy kardynałowie, ani księżniczki krwi nie mają dzisiaj najmniejszego wpływu na losy narodu hiszpańskiego. Problemów hiszpańskich nie da się dziś rozwiązać pieniadzmi. „Dlaczego — kończy artykuł — Anglia nawet w godzinach przyjaźni z nami nigdy nie zaproponowała nam oddania tego, co jest naszą własnością?”

Nieszczęśliwe czasy, w których ambasador angielski decydował o losie Hiszpanji przeszły bezpowrotnie. Ani cudzoziemscy kardynałowie, ani księżniczki krwi nie mają dzisiaj najmniejszego wpływu na losy narodu hiszpańskiego. Problemów hiszpańskich nie da się dziś rozwiązać pieniadzmi. „Dlaczego — kończy artykuł — Anglia nawet w godzinach przyjaźni z nami nigdy nie zaproponowała nam oddania tego, co jest naszą własnością?”

„Północna grupa armij zachodnich została zniszczona”

Doniesienia moskiewskie o sytuacji wojskowej na Zachodzie.

(!!) Moskwa, 4 czerwca. Prasa moskiewska, a wraz z nią cała sowiecka opinia publiczna śledzą z naprężoną uwagą ostatnią fazę gigantycznej bitwy w Flandrii.

„Prawda” pisze m. in.: „Wielka bitwa, która obejmowała całe terytorjum Belgii i Francji północnej zbliża się obecnie na wąskim skrawku koło Dunkierki ku końcowi. Operacje ostatnich trzech tygodni doprowadziły do zniszczenia północnej grupy armij angielskich i francuskich. Gdyby nawet Anglikom i Francuzom udało się utrzymać jeszcze Dunkierkę przez krótki czas, to wskutek niesłychanego

naporu niemieckich ataków powietrznych i artyleryjskich będą w stanie wycofać stamtąd tylko drobną część okrążonych tam wojsk, natomiast cały materiał wojenny wpadnie w ręce niemieckie.

„Armia niemiecka — kończy dziennik — która trzyma silnie w swych rękach Holandję i Belgję oraz wybrzeże Kanału La Manche aż do Sommy, potrafiła sobie wywalczyć ogromne sukcesy strategiczne, posiadające wielkie znaczenie zarówno w razie uderzenia na Anglię jak i na Francję”.

Problem polski na Litwie.

Interesujące wynurzenia premiera litewskiego p. Mer' sa.

Kowno, 4 czerwca. Litewski prezes rady ministrów Merkys udzielił ciekawych wyjaśnień na temat problemu wileńskiego. Z oświadczenia Merkysa wynika, że którego programu stosuje się rząd litewski w sprawie ostatecznego wcielenia Wileńskiego do Litwy. Szczególnie ważnymi były wyjaśnienia na temat Polaków i uchodźców.

Wychodząc z założenia, że Wilno i Wileńszczyzna stanowią nierozdzielne części państwa litewskiego według ogólnych ustawa państwowych, wskazał premier litewski na to, że polska emigracja okazuje bardzo niewiele skłonności do ilczenia się ze zmiennolennymi warunkami.

Wilno — oświadczył Merkys w związku z powyższymi — jest nietylko źródłem państwowości litewskiej, ale także sercem litewskiej kultury. Faktu tego nie zmienia wskazówki pewnych kół polskiej emigracji. Mieszkańcy miasta Wilna i okolicy z małymi wyjątkami są Litwinami. Przebudzenie litewskiego poczucia narodowego zdobywa coraz więcej terenu i to także wśród tych, którzy nie zdawali sobie sprawy z Litewszczyzny za czasów obcych rządów. Socjalny i gospodarczy poziom ludności ma być w krótkim czasie podniesiony do poziomu państwa litewskiego.

Tylko bardzo niewielkie koło intelektualistów usiłuje występować przeciwko nowemu rozwojowi. Większa część tej sfery składa się z obcych przybyszów, którzy pojawili się w tych okolicach za czasów rządów polskich. Sfera ta pozbawiona jest jakiegokolwiek wpływów i w swym marzycielskim nastroju — zupełnie bez znaczenia.

Jak zaznaczył premier litewski, Polacy posiadają na Wileńszczyźnie trzy pisma, z których jedno posiada orientację prolitewską. Także i w dziennikarstwie, po początkowych nieporozumieniach, nastąpiło normowanie stosunków.

Przechodząc do problemu kościelnego, Merkys oświadczył, że rząd prowadzi pertraktacje z miarodajnymi placówkami kościelnymi, przyczem zaznaczył, że spodziewa się, iż pertraktacje te odniosą pożądany sukces.

O jakimś przeniesieniu rządu litewskiego do Wilna nie może być jeszcze mowy, ponieważ uprzednio należy pokonać trudności natury technicznej, a trzeba przytem uniknąć niepotrzebnych wydatków.

Nawiażując jeszcze raz do nastawienia pewnych kół polskiej emigracji zaznaczył premier litewski, że okres obecnej narodowej romantyki definitywnie już przemi-

nał. Wskazówka na zegarze dziejów nie da się cofnąć i byłoby bezcelowe oczekiwanie na marzycielski i mistyczny cud.

Merkys przytoczył kilka wymownych cyfr, dotyczących Polaków na Litwie. Liczba uchodźców wojennych dochodzi do 26 tysięcy, z których większość szukała schronienia w samym Wilnie. Trudny do rozwiązania problem stanowią Polacy, którzy przybyli do Wilna za czasów panowania Polski. Liczba ich, według ostatnich obliczeń, dochodzi do 80.000, z czego 8.000, na zasadzie porozumienia z Rosją i Niemcami, znowu opuścił Litwę.

Rząd usiłuje znaleźć sposób na odciążenie i stara się o uzyskanie dla tych Polaków pozwolenia na powrót do ich stron ojczystych. Merkys zaznaczył przytem, że uchodźcy wojenni zrównani są w prawach z obywatelami i z tego tytułu zabronionem jest wszelkie mieszanie się ich do spraw państwowych i politycznych. Każdy czyn ze strony emigrantów, zmierzający do zniszczenia dobrych, sąsiedzkich stosunków Litwy z innymi państwami będzie surowo karany.

Tyle powiedział p. Merkys, prezes rady ministrów litewskich. Jego deklarację zamieściliśmy bez własnych komentarzy, w możliwie najobszerniejszym streszczeniu, wiedząc, że problemem wcielenia Wileńszczyzny do Litwy oraz problemem Polaków na Litwie interesują się żywo szerokie koła naszych Czytelników.

Aresztowania na Litwie.

Kowno, 4 czerwca. Litewski sąd apelacyjny okazał w sobotę trzech komunistów za wrogą wobec państwa działalność na szkodę, wzgl. osiem lat więzienia.

Główny oskarżony Sniekus był dawniej sekretarzem centralnego komitetu partji komunistycznej. Już przed 10 laty był on skazany na długoletnie więzienie, poczem, w r. 1933 wymieniony i wywieziony do Rosji sowieckiej, powrócił jednak po kilku latach na Litwę pod fałszywym nazwiskiem i rozwijał działalność konspiracyjną aż do chwili aresztowania w jesieni ub. roku.

Redaktorzy naczelni dwóch dzienników polskich w Wilnie zostali na rozkaz komendanta wojennego miasta aresztowani za nieprzestrzeganie ustawy prasowej.

Hiszpański dziennik w obronie króla Leopolda.

Madryt, 4 czerwca. Dziennik hiszpański „Arriba” zajmuje stanowisko w wyczerpującym artykule na temat kapitulacji armji belgijskiej oraz zachowania się w związku z powyższymi króla Leopolda.

Pismo zaznacza, że król Belgów miał nie tylko prawo, ale i obowiązek powziąć w decydującej godzinie decyzję w sprawie losów swoich żołnierzy i jego narodu.

Fakt, iż zbiegli członkowie rządu belgijskiego dzisiaj oburzają się na swego króla, jest zupełnie niezrozumiałym. Postępując w myśl demokratycznego sposobu myślenia nie uważa się postąpienie króla za słuszne, przeciwnie, demokratyczne zapatrywanie prowadzi do zupełnie fałszywej oceny sytuacji, w jakiej znalazł się król i jego żołnierze. Przez swoją decyzję król Leopold nie troszczył się o nieżywołne paragrafy konstytucji, ale uczynił to, co było jedynie możliwym w tej straszliwej dla Belgji sytuacji. Robienie zarzutów królowi z bezpiecznego ukrycia jest zupełnie niestosowne i niesłuszne. — Leopold III okazał się prawdziwym królem i wznosił się wysoko ponad zarzuty bezwzględnych ministrów belgijskich.

Płomienny artykuł pisał w obronie króla Belgów Rey Chaballero w dzienniku barcelońskim „Solidaridad”. Straty belgijskie w ciągu ostatnich 48 godzin wyniosły 100.000 ludzi. Dalsze prowadzenie walki oznaczało pewną śmierć dla Belgów, a mogłoby się przyczynić tylko do tego, że angielski korpus ekspedycyjny miałby czas do ucieczki. Leopold III złożył broń przed Bogiem i potomnością dlatego, aby ratować swój naród.

Hiszpańskie głosy prasy zasługują na tem większą uwagę, że jak wiadomo poczucie honoru jest u Hiszpanów szczególnie głęboko zakorzenione. (p.).

Jak Lord Cort uniknął wzięcia do niewoli.

Sztokholm, 4 czerwca. O mały włos głównodowodzący armji angielskiej we Flandrii gen. Lord Cort dostałby się do niewoli niemieckiej.

„Svenska Dagbladet” donosi z Londynu, że pewien oficer sztabowy, który w sobotę powrócił z Flandrii, opowiadał, iż tylko przypadkiem należy zawdzięczać, że Lord Cort wraz ze sztabem nie wpadł w ręce niemieckie. Angielski sztab generalny stał wówczas na kwatery w pobliżu Hazebrook. Pewnego dnia rano, gdy Lord Cort i jego oficerowie siedzieli przy śniadaniu, pojawiły się nagle trzy niemieckie tanki w odległości zaledwie 400 m od domu. Żołnierz brytyjski wystrzeżił do tanka, ale Lord Cort wydał rozkaz zastrzelenia ognia, oświadczając, że niema najmniejszego sensu strzelać z karabinów do samochodu pancernego. Poza tem istniało prawdopodobieństwo, że tanki przejadą dalej, nie zatrzymując się przy domu. I rzeczywiście tanki niemieckie pojechały dalej, nie zwracając uwagi na niepozorny budynek, w którym znajdował się sztab angielski wraz ze swym głównodowodzącym.

„Wulkany hawajskie”

Wulkan Mauna Loa na Hawaj.

Kraków, w czerwcu.

W środku Oceanu Spokojnego pomiędzy Daleką odległą Nową Gwineą na zachodzie, a Kalifornią na wschodzie wynurza się z wielkich głębokości grupa wysp Hawajskich. Wśród drobnych wysp Polinezji i małych raf koralowych wyspy hawajskie stanowią grupę dużych wysp wulkanicznych o wysokich szczytach często pokrytych śniegiem. Obszar wysp hawajskich wynosi ponad 16.000 km kw. Poza drobniejszymi wyspami w skład tej grupy wysp wchodzi 8 wysp przedzielonych głęboko 2000 m na trzy mniejsze grupy. Do pierwszej położonej w części północno-zachodniej należą wyspy Niihau i Kauai, grupę środkową stanowi 5 wysp z największą Oahu, na której leży znane miasto Honolulu, ostatnią wreszcie jest największa wyspa Hawaj o obszarze ponad 10.000 km kw., od której cała ta grupa wysp otrzymała nazwę wysp hawajskich. Wyspa Hawaj jest zarazem najwyższą wyspą, której wygasły wulkan Mauna Kea, przekraczający wysokość 4200 m jest najwyższym szczytem Pacyfiku. Zjawiska wulkaniczne na Hawaj należą do najwspanialszych na ziemi; związane są one z działalnością dwu wielkich wulkanów: Mauna Loa, o którego wzmrożonej działalności doniosły ostatnio dzienniki amerykańskie, a za nimi prasa całego świata, i wulkanu Kilauea, niemniej znanego ze swych częstych wybuchów. Oba wulkany tworzą szczególny typ wulkanów oznaczany zwykle nazwą typu hawajskiego. Odnaczają się one bardzo wielkimi kraterami, z których mogą wypływać

olbrzymie ilości lawy,

nie posiadają natomiast formy stożkowej charakterystycznej dla niektórych wulkanów. Lawy hawajskie są silnie zasadowe, zawierające w swym składzie nieznaczne ilości krzemionki, pozatem ilość zawartych w nich gazów jest nieznaczna. Najsilniejsze przeciwieństwo typu wulkanów hawajskich stanowią stożkowe wulkany wschodnio-jawajskie, wyrzucające wielkie ilości popiołów i odłamków law, typ pośredni przedstawiają Wezuwiusz i Etna.

Na południowo-wschodnim zboczu środkowego wzniesienia wyspy, zajętego przez wulkan Muna Loa, znajduje się wulkan Kilauea. Olbrzymi jego krater posiada kształt owalny o średnicach 3 i 5 km, otoczony jest kilkoma terasami. Dno krateru znajduje się około 100 m poniżej krawędzi brzeżnej. Najczynniejszym ogniskiem tego wulkanu jest wielki kocioł Halemau-mau, zwany „Domem wiecznego ognia”. Widok jego sprawia grozę przejmujące wrażenie. Z dna krateru wznoszą się słupy pary, a liczne dymy gazów wydzielają się z wielu szczelin. Dno krateru ulega ciągłym zmianom, podnosząc się, a następnie obniżając swój poziom nieraz o 100 m.

Wylewy wulkanu Kilauea związane są z pulsującym podnoszeniem się magmy w kotle Halemau-mau, rzadkimi natomiast są erupcje boczne charakterystyczne dla Bana Loa. W czasie wzmrożonej działalności wulkanu Kilauea tworzy wielkie jezioro ogniste z wieloma fontannami lawy.

Podczas jednego z największych wybuchów w r. 1843 na szczycie wulkanu w ciągu tygodnia błyszczało silne światło

Przez półtora miesiąca płynęła lawa szerokim potokiem, osiągając długość 30 km.

Wśród groźnego huku i odgłosów podziemnych przypominających, jak podają obser-

watorzy, ryk wodospadu Niagary, lawa wytryskała na wysokość kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu metrów. Światło wychodzące z krateru było tak silne, że w nocy w odległości 60 km można było czytać gazetę o drobnym druku pisma.

Obserwacje przeprowadzone w ostatnich latach wykazują, że wulkan ten należy do najczynniejszych w świecie. Rzadko zamiera działalność wulkaniczna na okres dłuższy, jak dwu lat. Stale naprzemian następują po sobie okresy wzmrożonej działalności i względnego spokoju.

Wielu badaczy interesowało zagadnienie, w jakim stosunku pozostają do siebie te olbrzymie wulkaniczne, położone tak niedaleko od siebie. Niema między nimi hydrostatycznej równowagi. Żyją one własnym życiem, chociaż istnieje prawdopodobnie przemijające połączenie podziemnych ognisk wulkanicznych.

Naogół wybuchy wulkanów hawajskich nie są zbyt gwałtowne. Lawy tych wulkanów są płynne, nie są też wyrzucane na znacznie większe wysokości, rzadko ponad 15 m, skutkiem czego spadają przeważnie na ziemię.

Wulkan Mauna Loa, zwany nieraz „królem wulkanów”, którego niedawne wybuchy zwróciły uwagę na wyspy hawajskie, jest najwyższym czynnym wulkanem świata. Wulkan ten posiada olbrzymi krater o obwodzie 12 km, z którego mogą wylewać się olbrzymie lawy zagrażające nie tylko najbliższemu, lecz i dalszemu obszarowi wyspy.

Podczas wybuchu w r. 1832 wypłynęła z krateru rzeka lawy o długości prawie 50 km.

Tę samej długości strumień lawy obserwowano w 8 lat później, a podczas wybuchu tego wulkanu w r. 1859 strumień wypływającej lawy osiągnął długość 80 km.

Z większych wybuchów w ostatnich dziesięcioleciach lat tego wulkanu należy zanotować wybuch z r. 1907, podczas którego na wysokości ok. 2.000 m wypłynęły dwa potężne potoki lawowe, kierując się w stronę morza. Większy z potoków osiągnął długość 56 km.

Następny wybuch nastąpił w r. 1914. W kraterze pojawiły się wielkie fontanny lawy i zaburzenia, które były tym razem ograniczone do części szczytowych, trwały przez cały rok.

Wylewy lawy kierowały się zwykle w

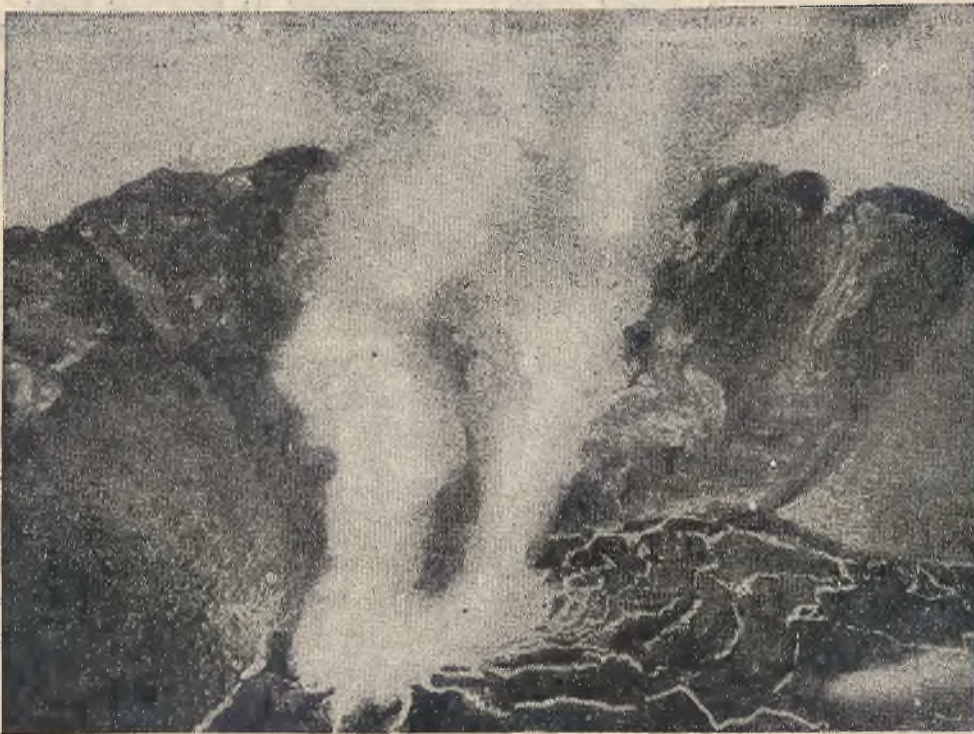
stronę północną lub południową, podczas wybuchu w r. 1916 potok lawy dosyć nieoczekiwanie skierował się w stronę południowo-wschodnią. W stronę południową płynęły lawy podczas następnych wybuchów, a mianowicie w r. 1919 i 1920. Ostatni wybuch nastąpił w r. 1926, przy czym lawa spłynęła aż do morza.

Niedawny wybuch wulkanu Mauna Loa (z r. 1936) przypomina wybuch z r. 1880. W tym roku jeden z 3 potoków lawy skierował się w kierunku wschodnim, bardzo poważnie zagrażając miastu Hilo, położonemu nad brzegiem morza w odległości ponad 50 km od ogniska wylewu lawy. Strumień lawy zatrzymał się zaledwie w odległości 1/2 km od miasta, które w ten sposób uniknęło zagłady. Podobna sytuacja powstała i w czasie ostatniego wybuchu wskutek tego, że wylew lawy skierował się w kierunku wschodnim, szybko posuwając się w stronę miasta Hilo.

Aby odwrócić grożące niebezpieczeństwo, postanowiono użyć bomb lotniczych, spodziewając się powstrzymania potoków ply-

Lani Lea najpiękniejsza mieszkanka wysp Hawajskich.

Krater wulkanu Mauna Loa na wyspie Hawaj.

Pola ananasowe na wyspie Oahu koło miasta Honolulu.

Uroczka Hawajka za ananasami.

nącej lawy. Bogata bowiem w gazy lawa ulega szybkiemu zestaleniu, gdy zostanie zaburzona. W ten sposób zamierzano powstrzymać i odwrócić płynące strumienie lawy od zagrożonego miasta.

Na zagrożone tereny wyruszyła ekspedycja 10 aeroplanów z państwowej służby wojskowej. St. Zj. i rzuciła 600 bomb.

W kilku godzinach wielkie masy lawy na znacznej przestrzeni zaczęły ostygać, szybko posuwającego się strumienia lawy zmniejszył się, a po upływie 48 godzin zatrzymał się on całkowicie. W ten sposób miasto Hilo zostało ocalone.

Niekiedy podczas wybuchów wylatują t. zw. bomby wulkaniczne, znajdujące w sąsiedztwie wulkanów.

Od wielkości pięści dochodzą one czasem i do średnicy 2-metrowej.

Przeważnie są kulistego lub wydłużonego kształtu, a zewnętrzna ich forma wskazuje, że w czasie krzepnięcia płynnej lawy w powietrzu ulegały ruchowi wirowemu.

Na innych wyspach z grupy wysp hawajskich znajdują się mniejsze nieczynne wulkany, świadczące o wulkanicznym charakterze całej tej grupy.

CIEKAWOSTKI.

NAJDIWACZNIEJSZA FABRYKA ŚWIATA.

Na jednej z ulic Pekinu znajduje się mały budynek, który kryje w sobie oryginalną fabrykę tytoniu. Właścicielem jej jest stary Chińczyk, który równocześnie jest kierownikiem i robotnikiem w swoim przedsiębiorstwie.

Pomysłowy Chińczyk zatrudnia całe zastępy chłopców i dziewcząt, a ci grasują po ulicach Pekinu w poszukiwaniu za niedopałkami papierosów. „Gwardja” starego Chińczyka znosi mu codziennie całą masę niedopałków, którą potem Chińczyk przerabia, spokojnie na papierosy.

Chiński fabrykant doszedł do takiej wprawy w sortowaniu tytoniu, że rozłożysz niedopałki na wielkim stole, momentalnie orjentuje się, które gatunki tytoniu należą do siebie, a które nie można ze sobą mieszać. Unika on mieszania niewłaściwego tytoniu i dba o to, aby żaden z jego odbiorców nie skarżył się na jego wyroby.

Od wczesnego ranka czekają przed fabryką tłumy na rozdziel papierosów „specjalnych”, które stary Chińczyk sprzedaje rano po zniżonych cenach motłochowi z ulicy.

* * *

NAJWYŻSZE BUDYNKI W EUROPIE.

Palme pierwszeństwa wśród najwyższych budynków świata dzierży paryska wieża Eiffla. Ma ona 300 m wysokości. Drugie miejsce wśród światowych drapaczy nieba zajmuje wieża radiostacji w Nauen, niedaleko Berlina, licząca 260 m. Najwyższy komin fabryczny w Europie jest wybudowany w Bochum, w zagłębiu Ruhry w 1926 roku, a mierzy on 141 m.

Wieża muzeum Narodowego w Turynie (Włochy) posiada wysokość 165 m. Katedra w Kolonii wznosi się na 158 m, Katedra św. Stefana w Wiedniu mierzy 137 m, a Bazylika św. Piotra w Watykanie 136 m.

Do nieco niższych budynków możemy zaliczyć wodociąg w Spoleto, którego wysokość wynosi 116 m, katedrę we Florencji 113 m, katedrę berlińską 110 m, ratusz wiedeński również 100 m. Pomnik bitwy pod Lipskiem mierzy 90 m wysokości.

* * *

JAD WĘŻY.

Jady węży należą do biologicznie najskuteczniejszych substancji. Ciekawe pod tym względem są dane statystyczne.

Jeden gram jadu kobry zabija 1.250 psów, 2.000 królików, 2.500 morskich świnek, 1.430 szczurów, 8.333 myszy, 20.000 koni 10.000 ludzi. Z powyższego wynika, że różne stworzenia różnie reagują na jady, bo wrażliwość różnych gatunków zwierząt dla tego samego jadu jest różna. Ponadto możemy stwierdzić, że ta mała ilość jadu zabija 10-20 milionów razy tyle żywej wagi zwierzęcia.

Najmniej wrażliwi na jad są sami jego wytwórcy. I tak ta ilość jadu grzechotnika, która zabija samego grzechotnika, może zabić 10 węży innych gatunków, 24 psy, 25 krów, 60 królików, 2.000 morskich świnek, 300.000 gołębi.

Z dnia na dzień

= Kraków, 4 czerwca.

Wzbożacone słownictwo. Nie od dzisiaj jest wszystkim wiadomym, że zasób słów mowy ludzkiej jest niedoskonały i co pewien czas musi być uzupełniany w razie odkrycia jakiegś nowego dziedziny, dokonania nowego wynalazku, albo rozwiązania nowego problemu. Podobnie jak jeszcze przed kilku dziesiątkami lat nieznane były określenia na radio lub torpedę, na kino lub bojowy samolot nurkowy, tak samo dziś nie wiemy, jakimi nowymi zdobyczami, a w związku z tem nowymi pojęciami i wyrażeniami obdarza nas najbliższe lata. Wiemy tylko, że stare pojęcia są wypierane i zastępowane przez pojęcia nowe. Jest to zupełnie normalna i wskutek postępu ludzkości zrozumiała procedura.

Podobnie jak we wszystkich innych dziedzinach, tak też w dziedzinie taktyki i techniki wojennej w ciągu wieków wiele się zmieniło. Żadnemu państwu nie przyszłoby już dzisiaj na myśl kazać swoim żołnierzom paradować w żelaznych zbrojach, albo otaczać swoje miasta murami i rowami napełnionymi wodą. Miejsce ich zastąpiły dziś fortyfikacje i wieże pancerne, miejsce fregat zajęły krawężniki i pancerniki wojenne, a zamiast mieczów i lanc — armie posługują się karabinami ręcznymi, karabinami maszynowymi i artylerią wszelkiego kalibru.

Dzisiaj mówi się o ofensywach i przeciwofensywach, o sztabach generalnych i naczelnych komendach, o korpusach ekspedycyjnych i lotach wywiadowczych i wszystko to znajdujemy w zupełnym porządku, ponieważ te wyrażenia odpowiadają dzisiejszemu tempu i technice nowoczesnej wojny.

Mimo to jednak obecna wojna obdarzyła nas szeregiem nowych określeń, które w świecie wywołały powszechne zdumienie, a niemniej również spowodowały falę wesołości. Te nowe określenia ujrzały światło dzienne w murach brytyjskiego ministerstwa informacji i wszystkie noszą wybitne piętno „Made in England”.

Według tej recepty i na polecenie brytyjskiego ministerstwa informacji, prasa brytyjska pisała o panicznej ucieczce wojsk brytyjskich z Namsos i Andalsnes jako o „pełnym mestwa” odwrocie. Po opuszczeniu Holandii i Belgii przez wojska brytyjskie można było w dziennikach angielskich wyczytać niezwykle interesujące sprawozdania, z których wynikało, że przed swym niezupełnie dobrowolnym odmarzaniem wojska brytyjskie przeprowadziły „radosne” zniszczenie, na które aż przyjemność i radość było patrzeć.

Kiedy wreszcie w dniach ostatnich oddziały brytyjskiego korpusu ekspedycyjnego zostały całkowicie wyparte z Flandrii i Artois, a flota brytyjska otrzymała od Niemców ciosy tak dotkliwe, że tylko bardzo nieliczna liczba żołnierzy brytyjskich mogła się schronić na chwilowo bezpieczną wyspę, dzienniki brytyjskie oraz angielskie radio podały, iż brytyjski korpus ekspedycyjny przeprowadził „świetny” manewr odwrotowy według uprzednio przygotowanych planów.

Czy jednak w planach tych przewidziano, iż cały materiał wojenny ma się dostać w ręce niemieckie, oraz czy jednostki dumnej brytyjskiej floty wojennej i marynarki handlowej mają się spotkać na dnie morskim — o tem milczą wszystkie dzienniki, począwszy od „Timesa” a na „Daily Worker” skończywszy.

Jak przy działaniu batuty genialnego dyrygenta wszystkie dzienniki zabrały fanfary, zapowiadając, iż odwrót był poprostu „wspaniały”, organizacja „znakomita”, a waleczne wojska angielskie „niepokonane”.

Jeśli jednak fakty nie zgadzają się z rzeczywistością, to jest to tylko złość reszty świata, która tym bezprzebieżnie niepozbawionym poczuciu humoru i rozweselającym komunikatom angielskim nie chce już dawać wiary.

Rzecz zupełnie jasna, że świat nie może mieć wyrozumienia dla „radosnych” spustoszeń wyrządzonych w kraju jednego ze sprzymierzeńców angielskich przez żołnierzy brytyjskich nawet wtedy, gdy oglądanie tego dzieła zniszczenia sprawia radość i przyjemność. Ale jest zupełnie słuszne, jeśli świat nie znajduje zrozumienia, gdy powinien rząd i uległa mu prasa uważają za stosowne określać taniemi frazesami akcję bojową swych wojsk zmuszonych przez swego znacznie silniejszego przeciwnika do odwrotu, która uważa za stosowne w sposób bezwstydną wyszydzać wszelkie świętości.

Żadnych złudzeń co do Rosji.

Atak uczciwości w Londynie.

(1) Genewa, 4 czerwca. Londyński dziennik „Daily Mail” zachorował na atak uczciwości. Mianowicie pismo zaleca Anglikom, aby nie robili sobie żadnych złudzeń co do stanowiska Rosji sowieckiej.

Pogłoski, jakoby stanowisko Rosji doznało zmiany na korzyść mocarstw zachodnich są czezą gadaniną i pozbawione są wszelkiego sensu. Stalin nie ma iskry życzliwości dla imperium brytyjskiego.

Fiasko blokady brytyjskiej.

Pouczający artykuł organu sowieckiej marynarki wojennej.

(S) Moskwa, 4 czerwca. Organ sowieckiej marynarki wojennej „Krasnyj Flot”, kontynuując swoją serję artykułów na temat strategicznych operacji w obecnej wojnie, zamieszcza interesujące studjum o blokadzie brytyjskiej, przypisując jej niepowodzenie przede wszystkim skutecznej działalności niemieckich łodzi podwodnych i lotnictwa.

Akcja zablokowania Niemiec, jaką usiłuje przeprowadzić obecnie Anglia — pisze „Krasnyj Flot” — jest dokładną kopją blokady w szerokim promieniu, przeprowadzonej w latach 1914—1918 przeciwko Niemcom. Ówczesna blokada dawała flocie niemieckiej, górującej śmiałością i duchem ofensywnym, wiele możliwości do skutecznych operacji i ataków.

Dalszy powód, dlaczego Anglikom nie udało się tym razem blokada polega na tem, że brytyjskie siły powietrzne dla przeprowadzenia blokady zostały użyte z braku środków w niedostatecznej ilości oraz na tem, że współpra-

ca pomiędzy brytyjską flotą wojenną a łodziami podwodnymi była pod każdym względem niewystarczająca.

„Bluff minowy” Anglików nie był w każdym razie bohaterem symptomem dla pancernej trwogi, jaką flota brytyjska odczuwa przed niebezpieczeństwem ze strony niemieckich łodzi podwodnych. Podczas, gdy zajęcie wybrzeży norweskich otwarło niemieckim łodziom podwodnym oraz lotnictwu możliwości do przeprowadzania ataków na północną część wyspy brytyjskiej i na drogi morskie na Atlantyku, to obecnie po zdobyciu wybrzeża Kanału La Manche całe terytorium Anglii jest wystawione na ataki niemieckich sił zbrojnych. Ataki te zagrażają brytyjskim linjom komunikacyjnym z Francją a nawet połączeniom Anglii z morzem Śródziemnym i z kolonjami brytyjskimi. Anglia — stwierdza w końcu „Krasnyj Flot” — stanęła obecnie sama przed niebezpieczeństwem gospodarczej blokady.

Panorama Calais.

(x) Któryś z korespondentów wojennych opisuje jaskrawo atak na Calais.

„W Coquelles, malej wiosce oddalonej o dwa km. na południe od Calais spotykamy na ulicy świątecznie ubranych ludzi. Między nimi przesuwają się obłądowani jukami uciekinierzy, jedni piechoty, drudzy na rowerach, Belgijczycy i Holendrzy”.

„Sto metrów za wioską stoi na pozycji niemiecka bateria artylerji i wali z wszystkich rur; cel:

cytadela w Calais.

Przed nami cały horyzont zaciągnięty czarnymi dymami, na prawo od drogi pali się jasnym płomieniem motorowa cysterna benzyny. Huk armat miesza się ustawicznie z szalonym turkotem karabinów maszynowych.

A tu na łączce pasą się spokojnie krowy i konie.

Między niemi roztrząskany angielski samochód, a nieco dalej już spokojnie drzemie z łufą do nieba, jakieś działo polowe. Czyż nie skrajne przeciwieństwo wojny?

„Przejeżdżamy obok południowego fortu Calais. Droga rozbita, przeorana wskazuje na ciężkie walki; z jednej strony zbombardowane domy, z drugiej rozbite działa, zniszczony park samochodowy. Nawet słupy oświetlenia ulicznego leżą na ziemi.

Wszystkie szyby w domach wybita.

U wylotu fortu widać bliźniacze ciężkie karabiny maszynowe, gotowe do odparcia nalotu, a między nimi wieje biała flaga, flaga poddania się. Wyjeżdżamy na pagórek, i stąd rozciąga się piękna, ale też i groźna

panorama miasta Calais.

Wyższe sfery towarzyskie Paryża wyjechały do Hiszpanji.

Stosunki we Francji widziane oczami Belgów.

(::) Madryt, 4 czerwca. Z nad granicy hiszpańskiej donoszą, że przez granicę francuską przejechało w ostatnich dniach do Hiszpanji w swych samochodach luksusowych wiele osób, należących do tak zwanego wyższego towarzystwa paryskiego. Widać również niejednokrotnie samochody wiozące członków belgijskiego parlamentu. Belgowie nie ukrywają bynajmniej swego rozczarowania z powodu zawodu zgotowanego im przez Francję.

Również o wewnętrznej sytuacji Francji wyrażali się Belgowie bardzo pesymistycznie. Akty sabotażów mnożą się nieustannie. Aresztowania pod zarzutem szpiegostwa są we Francji na porządku dziennym. W płatek zastrzelono w Paryżu pewnego Belga za szpiegostwo. Druga izba karna sądu paryskiego wydała wyroki na 32-eh robotników za szpiegostwo, w tem 10 wyroków śmierci.

Jeszcze przed wybuchem wojny...

Belgijskie zapasy złota zostały przeniesione w bezpieczne miejsce jeszcze przed wybuchem wojny.

(11) Genewa, 4 czerwca. Ministrowi spraw zagranicznych belgijskiego rządu emigracyjnego, przebywającego w Paryżu wymknęło się znamienne wyznanie w czasie wywiadu, udzielonego paryskiemu przedstawicielowi agencji „United Press”, z którego wynika jasno, że Belgowie już na długo przed okupacją niemiecką współpracowali z wrogami Niemiec. Pan Spaak oświadczył amerykańskiemu dziennikarzowi dosłownie co następuje: „Posiadamy dostateczne środki do finansowania wojny, ponieważ rząd belgijski jeszcze na czas przed wybuchem kroków wojennych wywołał wszystkie swoje zapasy złota w wysokości około 23 miliardów franków belgijskich do Nowego Jorku, a nadto do Paryża i Londynu. Ponadto rząd belgijski powziął inne specjalne środki ostrożności, wywołując zagranicę na czas

Fascynujący widok: przed nami szeroko rozłożone miasto, a na horyzoncie odgraniczonym szaro-niebieskim pasem — morze — kanał La Manche! Jak cienie rysują się z daleka potężne okręty, jeden tu, na prawo drugi, dalej trzeci: angielskie statki wojenne, które wyszły z cieśniny i stoja na morzu. Raptem błyska stamtąd, raz po raz. To mówią ich ciężkie armaty okrętowe w nieublaganej walce, która szaleje o posiadanie portu i umocnień portowych. W mieście wszędzie

ślady twardej, nieublaganej walki.

Wszędzie pozostawiony sprzęt wojenny zagradza drogi tak, że tylko z trudnością posuwamy się naprzód.

Przy zbiegach ulic stoja nasze placówki i wznoszą umocnienia. Od strony zbombardowanego dworca, który leży tuż przy walach cytadeli jadą już ciężkie wozy pancerne, jadą do nowego ataku. Anglicy bronią się tutaj niesamowicie. To twarde przeciwnik, który każdą możliwość obrony wyszukuje do ostateczności. On wie — on czuje, że tu idzie na całego, że walczy o najważniejszą placówkę portową na kontynencie europejskim.

Wychodzimy na najwyższe piętra teatru,

stamtąd z czwartej galerji patrzymy na bronioną się w pełnej walce, cytadelę. Wciąż błyskają stamtąd ognie angielskich karabinów maszynowych i wciąż odpowiadają w odwet niemieckie działa. Walka trwa. Pierścien nokoło Calais zamknięty jest mocno; tylko jeszcze morze jest wolne!

maszyny i urządzenia fabryczne belgijskich fabryk materiałów wojennych.

Anglicy nie zdradzają ochoty do walki w obronie ojczyzny.

(S) Berno szwajcarskie, 4 czerwca. Jak wynika z doniesień „News Chronicle”, ogłoszona niedawno odezwa ministerstwa wojny, apelująca do młodych ludzi w wieku od 18 do 19½ lat o dobrowolne wstępowanie do kompanij zapasowych obrony krju (Home defence), zakończyła się wielkim fiaskiem. W samym Londynie, według doniesienia tego pisma zgłoszono się zaledwie 793 młodych ludzi.

Nastrój wojsk angielskich pogarsza się.

Dziennikarz amerykański opisuje powrót pobitych Anglików.

(-) Nowy Jork, 4 czerwca. Korespondent „New York Sun” w Londynie donosi, że żołnierze angielscy, którzy obecnie powracają do kraju, są w nastroju o wiele gorszym, niż ci, którzy przybyli tam pierwszemi transportami. Żołnierze ci przybywają do Anglii zupełnie obdarcy i nie posiadają wcale broni.

Jedna z największych tragedji w historii Anglii.

Bezceremonjalne naświetlanie kłeski we Flandrii przez dziennik rumuński.

(S) Bukareszt, 4 czerwca. „Odwrót brytyjskiego korpusu ekspedycyjnego we Flandrii jest jedną z największych tragedji w historii Anglii”, stwierdza wielki dziennik narodowy „Curentul”.

Dziennik pisze, że kłeska obecna przewyższa nawet kłeskę pod Galipoli w czasie wojny światowej. Podczas gdy dla tych nielicznych Anglików, którzy porzucili swoje uzbrojenie i całe swoje wyekwipowanie w Dunkierce, zdołali jeszcze wsiąść na zbawcze okręty istniała pewna szansa wyratowania się, to pozostałe wojska, okrążone przez Niemców nie mają żadnych możliwości ucieczki. Dywizje te są zamknięte

ze wszystkich stron. Jeżeli jeszcze w Londynie wypowiada się nadzieję, że wojskom tym uda się przebić do wybrzeża, to jest to złudne oszukiwanie samych siebie.

Evakuacja angielskiego wybrzeża nad Kanalem.

(11) Kopenhaga, 4 czerwca. W niedzielę rozpoczęto akcję ewakuacji dzieci z miejscowości położonych nad Kanalem La Manche i w okolicy Suffolk. Wszystkie transporty kieruje się do centrum kraju.

Leningrad poprawia fińską listę strat.

Moskwa, 4 czerwca. Dane statystyczne, dotyczące ogólnych strat Finlandji podczas konfliktu fińsko-rosyjskiego, które zostały opublikowane w sobotę przez urzędowe placówki w Helsinkach i ustalone na 66.406 ludzi, skorygowano w poniedziałek dowództwo leningradzkiego okręgu wojskowego, uznając sprawozdania fińskie za nieodpowiadające stanowi faktycznemu.

W wyjaśnieniu, wydanem przez urząd leningradzki stwierdza się, że Finowie podczas walk stracili w zabitych 70.000 ludzi, a cyfra ta została powiększona przez rannych, którzy zmarli w szpitalach, co najmniej o 15.000 ludzi. Razem zatem liczba strat Finów w zabitych dochodzi do 85.000 ludzi.

Równocześnie jednak liczba rannych dosięga co najmniej cyfry 250.000 ludzi. Ze strony fińskiej przyznaje się, że Finowie ponieśli największe straty podczas ostatnich walk na półwyspie Karelskim. Na ten temat trzeba powiedzieć, że w okresie od 11 lutego do 12 marca, to jest do zakończenia konfliktu, Finowie przez ofensywę Rosji sowieckiej tracili przeciętnie po 2000 zabitych dziennie. Ponieważ stan armji fińskiej podczas konfliktu należy oceniać na 600.000 ludzi, z czego co najmniej dwie trzecie były użyte na froncie, przeto ze sprawozdania rosyjskiego wynika, że Finowie stracili niemal wszystkich zdolnych do walki żołnierzy. Finowie pod koniec wojny byli zatem pozbawieni swojej armji i to było — jak twierdzi raport leningradzki — „głębszą przyczyną, iż Finowie po pierwszym poważniejszym ataku wojsk sowieckich na półwyspie Karelskim byli zmuszeni do kapitulacji, mimo, iż ze strony zagranicy z Norwegii, Anglii, Stanów Zjednoczonych, Francji i wielu innych krajów obiecywano im dostarczenie skutecznej pomocy”.

O neutralności Szwecji.

Przemówienie prezesa rady ministrów Hanssona.

(::) Sztokholm, 4 czerwca. Z okazji otwarcia w Sztokholmie socjalno-demokratycznego kongresu partyjnego, wygłosił szwedzki premier Hansson przemówienie, w którym m. in. oświadczył, iż Szwecja wybrała jedyną drogę, której na imię neutralność.

W dalszym ciągu swego przemówienia podkreślił on, że Szwecja nie jest przez nikogo zagrożona. Miał on otrzymać uroczyste przyrzeczenie od państw prowadzących wojnę, iż neutralność Szwecji będzie uszanowana. Mimo to jednak nie uważa Szwecja za stosowne zmniejszać swej czujności i ograniczać pogotowie. Neutralność nie oznacza wstrzymywania się od spraw związanych z wojną, prowadzoną przez państwa trzecie, neutralność nakłada obowiązki jej ochrony.

Ustabilizowane stosunki Estonji z Rosją i Niemcami.

Tallin, 4 czerwca. W sprawie niedawno podanej przez moskiewską „Prawdę” wiadomości, jakoby nastawienie pewnej części inteligencji estońskiej w odniesieniu do Niemiec, a zwłaszcza do Rosji, miało być niechętnie, tutejsze koła polityczne oświadczają, że estońscy mężowie stanu i rząd wielokrotnie podkreślali wielkie znaczenie paktu estońsko-rosyjskiego, zwłaszcza zaś fakt, że dzięki temu paktowi udało się utrzymać stan pokoju w krajach bałtyckich.

Ten punkt widzenia pozostał bez zmian i nie może ulec żadnym zmianom. Dalej publicznie uznaje się ze strony estońskiej, że wymiana towarowa między Estonją a Rosją sowiecką pomaga Estonji w utrzymaniu normalnego rozwoju jej życia gospodarczego. Tego faktu nikt nie usiłuje zataić. Tutaj także leży nie najmniejszy powód i konieczność. Stosunki Estonji do Unji sowieckiej i do Niemiec ustabilizowały się pomyślnie i wróżą dobry rozwój w przyszłość.

Swoje stosunki do innych państw usiłuje Estonja rozwijać na płaszczyźnie zachowania ścisłej neutralności, zachowując zawsze poprawne kontakty. Można z całem przekonaniem zapewnić, że przeważająca większość narodu estońskiego podziela ten punkt widzenia i według niego postępuje. Jeśli w kołach towarzyskich stały się głosami zapatrywania innego rodzaju, to w wypadkach tych chodzi o osoby widocznie nieodpowiedzialne i osoby tego rodzaju, które fałszywie oceniają sytuację. Wogóle są to osoby, które nie zasługują na uwagę i których zdanie nie może być uogólniane.

Ansaldo do armii włoskiej.

(::) Rzym, 4 czerwca. Znany dziennikarz włoski i znawca problemów zagranicznych Ansaldo, naczelny redaktor wychodzącego w Livorno i zbliżonego do włoskiego ministerstwa spraw zagranicznych dziennika „Telegrafo” wymienił w niedzielę w swym przemówieniu radiowym do armii włoskiej następujące włoskie cele wojenne: Korynka, Tunis, Gibraltair i Suez.

W dalszym ciągu Ansaldo omówił obszernie przygotowania Włoch, które w ostatnim tygodniu stały się szczególnie intensywne. Naród włoski zarówno ze względów historycznych, jak i wobec swego rozwoju politycznego i ludnościowego jest wielkim narodem, a taki naród, jak włoski, nie może przy swej energii życiowej pozostać poza ramami wielkiego konfliktu, w którym biorą udział wszystkie wielkie mocarstwa Europy i który posiada decydujące znaczenie dla ukształtowania Europy.

Radosne wydarzenie w greckiej rodzinie królewskiej.

(I) Ateny, 4 czerwca. Żona następcy tronu greckiego, księżniczka Fryderyka, urodziła synka, następcę tronu. Wśród ludności panuje z powodu tego radosnego wydarzenia wielkie zadowolenie.

KRONIKA.

Most kolejowy na Wieprzu pod Lubartowem został odbudowany.

(=) Lublin, 4 czerwca. W związku z ukończeniem prac przy odbudowie mostu kolejowego na Wieprzu pod Lubartowem, została w dniu 1 czerwca podjęta komunikacja kolejowa między Lublinem i Lubartowem. W związku z tem przyspieszono bieg pociągów na linii Lublin—Łuków.

W dniu 1 czerwca został wprowadzony nowy rozkład jazdy dla pociągów kursujących na linii Rozwadów—Lublin—Łuków. O dokładnym rozkładzie jazdy na tym odcinku informują kasy kolejowe.

STAN WODY NA WIŚLE uległ w ciągu ostatniego dnia pewnym zmianom. W Krakowie stan wody obniżył się do poziomu plus 11 zanotowanego 4 czerwca, podczas gdy fala przyboru dochodzi do Zawichostu, gdzie zanotowano poziom plus 415.

GODZINY PRZYJMOWANIA STRON W ODDZIALE LASÓW PAŃSTWOWYCH URZĘDU GENERALNEGO GUBERNATORA. W oddziale lasów państwowych urzędu Generalnego Gubernatora w Krakowie ustalono godziny przyjmowania stron, które aż do odwołania przedstawiają się następująco: wtorek od 9 do 12.30 i od godziny 15 do 18, środa od 9 do 13. W innych dniach nie przyjmuje się żadnych stron.

DOPUSZCZENIE PRZESYLEK NA „POSTE RESTANTE”. Deutsche Post Osten dopuściła przysyłanie listów na „poste restante”. Przesyłki te muszą nosić pełny adres odbiorcy. Przesyłki te muszą mieć pełny adres odbiorcy. Przesyłki szyfrowane, czyli adresowane na liczbę, hasła i t. p. nie są dopuszczane. Termin przebiegowania przesyłek ograniczony został do 14 dni.

JOANNA CZARKOWSKA.

Zwątpienie

16)

— Narazie nie mogę panu obiecywać cudów — mówił Turoń — sam jadę niezupełnie pewny powodzenia, ale interesy to jest moja specjalność i mam nadzieję, że mi się powiedzie. I tak zaraz nie będzie mógł pan jechać, niech się pan jeszcze namyśli i da mi odpowiedź. Po zlikwidowaniu swoich spraw oczywiście. Słusznie, naturalnie!

Stopniewski nie bardzo wierzył w tę amerykańską karierę, chociaż ta skromna pozycja była dla niego w obecnych warunkach bajeczna, wstał, kto wie, czy to poważne — — — dużo się obiecywa przy wodce. Co prawda Turoń nie robił wrażenia niepoważnego człowieka, budującego zamki na lodzie.

Spotkali się po telefonicznej rozmowie i prawie na stopniach wagonu omawiali sprawy. Turoń traktował go już jako swego człowieka, prosił, aby zbadał stosunki różnych firm, które mu podał na kartce. Napisał z Ameryki list zaraz, jak tylko rozglądnie się w swoich możliwościach.

Paźniali się serdecznie, pociąg ruszył. Turoń patrząc na kiwającą mu dłoń Stopniewskiego pomyślał z ulgą „przecież jeden człowiek serdeczny, już może nie będę taki sam, zaraz go ściągę do siebie”.

Miał miesiąc jeden, drugi, a list nie nadchodził. Stopniewski z początku się niecierpliwił, budował, marzył, wreszcie doszedł do przekonania, że dał się nabrać, na szczęście niczego, prócz własnych nadziei nie zaangażował.

Oszczędności pracujących w Niemczech mogą być przekazywane do kraju.

Kraków, 4 czerwca.

(x) Minister Gospodarki Państwowej Rzeszy, wydał rozporządzenie dewizowe 35/40 DSt, mocą którego robotnicy rolni i leśni, jak również innych zawodów pracujących z Gen. Gubernatorstwa, którzy zatrudnieni byli w Niemczech w roku 1939 mogą przekazać swoje oszczędności z roku 1939, bez pozwolenia dewizowego. Po zgłoszeniu u swego kierownika i otrzymaniu specjalnych kart płatniczych w urzędzie pracy, wpłacać należy swoje oszczędności na pocztę przez pocztowy urząd czekowy w Berlinie (Postscheckamt, Berlin — Sonderkonto — Lohnersparnisse) na rachunek czekowy nr. 888 pocztowego urzędu czekowego w Warszawie z podaniem adresu w Gen. Gubernatorstwie. Dla robotników rolnych najwyższa kwota jest 25 RM, dla rzemieślników lub robotników leśnych RM 50, za każdy miesiąc przepracowany w roku 1939

Zlikwidowanie szajki bandyckiej.

Rzeszów, 4 czerwca. Sąd specjalny w Rzeszowie skazał na śmierć 46-letniego Karola Domiszewskiego z Rzeszowa-Czeka, 27-letniego Maksymiljana Lanoszkę z Płazowa, 34-letniego Leona Nawrockiego z Krakowa, 23-letniego Stanisława Ryniewicza z Krakowa i 46-letnią Marię Domiszewską, żonę wyżej wymienionego Karola Domiszewskiego. Wyrok został wykonany.

Skazani tworzyli bandę opryszków, która przez szereg miesięcy operowała w okolicach Rzeszowa, Sanoka i Jasła, szerząc wszędzie popłoch i przestrasza. Bandyści uzbrojeni i zamaskowani wdierali się do mieszkań, klasztorów, plebanii i młynów, rabując napadniętym całe mienie. W ten sposób w ręce ich wpadły znaczne sumy pieniędzy, kosztowności, części ubrania, bielizna, przedmioty użytkowe, a w jednym wypadku nawet złoty kielich mszalny. Tego rodzaju napady przeprowadzili bandyci m. in. na klasztor w Borku, na plebanję w Zgłobni, Zalesiu i Bliźnie, na młyn w Białej i na mieszkanię pewnego żyda w Zgłobni.

Podczas czterodniowej rozprawy sądowej przed niemieckim sądem specjalnym w Rzeszowie dowiedziono, że Domiszewski brał udział w co najmniej trzech z powyższych wypadków, a Lanoszka, Nawrocki i Ryniewicz co najmniej w jednym z nich. Broń palną, której używali bandyci przy swojej robocie, była przechowywana u Domiszewskiego, który rozdzielał ją między współników przed każdym napadem. Wiedział o tem także i żona Domiszewskiego, a ponieważ nie zastosowała się do rozporządzenia władz, nakładającego na każdego obowiązek doniesienia o przechowywaniu broni, przeto została również skazana na śmierć. Wiedziała również o tem, iż Domiszewski przechowuje broń 25-letnia Genowefa Kawalec i 22-letnia Zofia Skowron. Także i one zostały skazane na śmierć, lecz Generalny Gubernator ulaskawił je, zamieniając im karę śmierci na 10, wzgl. 5 lat więzienia.

Karol Domiszewski, Lanoszka, Nawrocki i Maria Domiszewska byli uprzednio już kilkakrotnie karani za przestępstwa rabunkowe.

w Niemczech. Oszczędności z listy płac z roku 1940 mogą być także przekazywane do kraju, a to na podstawie rozporządzenia dewizowego tegoż ministra Gospodarki Państwowej Rzeszy za numerem 11/40 DSt, poczynawszy od dnia 3 lutego 1940, po RM 50, aż do wyzerpania w całym roku sumy RM 600. Ponieważ wielu robotników leśnych i rzemieślników dopiero od marca 1940 może korzystać z tych przekazów, oszczędności z miesiąca stycznia i lutego, razem RM 100, należy wpłacić obecnie, tak, aby kontyngent oszczędności do końca roku 1940 nie przekraczał RM 600.

Powyższe uregulowanie oszczędności ze stycznia i lutego do wysokości RM 100 nie dotyczy robotników rolnych (tylko leśnych i rzemieślników), gdyż oni mogą swoje oszczędności do wysokości RM 300 wyzerpać i przesyłać już od marca do końca grudnia 1940.

NAGŁY ZGON PRZY PRACY. W poniedziałek zawezwano Pogotowie Ratunkowe do Zakładów Ceramicznych, gdzie 45-letni robotnik Stanisław Florek nagłe zasłabł. Lekarz Pogotowia stwierdził zgon na udar serca.

PRZYŁAPANY NA GORĄCYM UCZYNKU. Strażnik towarzystwa „Obhut” spostrzegł w nocy jakiegoś osobnika na ul. Karmelickiej, który z kamieniem w ręku gotował się do wybiecia szyby wystawowej w jednym ze sklepów. Strażnik ujął bandytę i zaprowadził go do komisariatu policji. Zeznał on, że miał zamiar zrabowania cukru, który widział na wystawie.

Co grają w kinach?

Kino „Świt” (Straszewskiego 18): „Sportowca mimo woli” z Adolfem Dymaszem, po raz pierwszy w Krakowie.

Kino „Adria” (Starowiślna 21): „Halo Janina”. Dodatek: Aktualny Tygodnik wojenny.

Kino „Atlantyk” (Stradom 15): „Dwulicowy człowiek”. Film osnuty na tle prawdziwego zdarzenia.

2. Ogłoszenie.

Zarząd Spółki Akcyjnej A. PIASECKI, Fabryka Czekolady w Krakowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że doroczne

WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dniu 22 czerwca 1940 o godz. 17-tej w biurze fabryki w Krakowie, przy ul. Wrocławskiej L. 17 z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie, 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok 1939, 3) Rozpatrzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1939, 4) Zatwierdzenie rachunku bilansu oraz strat i zysków za rok 1939 oraz udzielenie absolutorium Zarządowi, 5) Wolne wnioski. 1086k

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć swoje akcje lub własne kwity depozytowe, najpóźniej do dnia 15 czerwca 1940, w biurze fabryki w Krakowie przy ul. Wrocławskiej L. 17.

Obwieszczenia urzędowe

OGŁOSZENIE

W związku ze zlikwidowaniem powiatu pińczowskiego i zamknięciem ksiąg rachunkowych b. Wydziału Powiatowego w Pińczowie, wzywa się dostawców i wierzycieli, aby swoje uzasadnione pretensje do tego Wydziału Powiatowego za niewypłacone należności, zgłosili na piśmie z dołączeniem dowodów (rachunków) w terminie 14-dniowym od dnia niniejszego ogłoszenia do biura Wydziału Powiatowego w Busku-Zdroju, (Busko, ul. Pińczowska 16).

Der Kreishauptmann:

1238k

(gez.) Dr. Schaefer

Obwieszczenie

dotyczy: uregulowania ruchu stron.

Z powodu wzrastającej wciąż pracy w dziale leśnictwa przy urzędzie Generalnego Gubernatora (Abteilung Forsten im Amt des Generalgouverneurs) konieczne jest uregulowanie ruchu stron w tym urzędzie. W tym celu wyznacza dział leśnictwa przy urzędzie Generalnego Gubernatora (Abteilung Forsten im Amt des Generalgouverneurs) w Krakowie, następujące godziny i dni przyjmowania stron: wtorek od 9 do 12.30 i od 15 do 18, środa od 9 do 13-tej.

W pozostałych dniach tygodnia stron przyjmować się nie będzie. 1252k

Abteilung Forsten im Amt des Generalgouverneurs in Krakau.

OBUWIE DREWNIANE

dla Pań i dzieci — Modele skromne i eleganckie — praktyczne.

HURT

DETAIL

Wysyłka na prowincję.

A. SWIECHŁO & Co.

Kraków, Szewska 24, I p. Tel. 160-12.

BRAKI W ODŻYWIANIU

uzupełnia

BIOKLEINA

NATURALNA ODŻYWKA I ZARAZEM WYBITNY ŚRODEK LECZNICZY KONCENTRAT WITAMINOWY

DLA CHOROZYCH I ZDROWYCH, DLA DZIECI I DOROSŁYCH BIODKLEINA REGULUJE CZYNNOŚĆ TRAWIENIA.

ZADAJCIE WSZĘDZIE. 18372

LICENCJA I PRODUKCJA: SP. AKCYJNA „ANTIOŁÓW” — CZĘSTOCHOWA PRZEDSTAWICIEL: RYNEK 33, I p. TEL. 124-61.

Umeblowanych pokoi

dla naszych urzędników od zaraz lub później POSZUKUJE

Landwirtschaftliche Zentralstelle Krakau, Józefitów Nr. 2

Po pół roku przyszedł telegram — „Ameryka-New York... Rodney Street... 48... telef... przyjeżdżać natychmiast — stop, warunki, mieszkanie itd... — stop — materiał zebrany z firm stop — dyrektor Turoń Zygmun”.

Stopniewski zaczął się gorączkowo przygotowywać, telegram był ponad jego warunki, warunki zawrotne. Porządnym tem chłop Turoń, jednak go nie nabrał.

Sprawdzał swoje wiadomości zebrane dawno o firmach, dołączył świeże zapiski i notatki, porozumiał się z kupcami, dyrektorami już jako upoważniony sekretarz legitymując się telegramem, który go palił w portfelu niecierpliwością.

Po miesiącu był gotów zmateriałować, wizami, paszportem i nadał telegram z Gdyni, kiedy ciężki statek odbijał spokojnie od portu, odrzucając olbrzymie masywne fale od swoich potężnych boków, jak pług skiby ziemi.

Ład stawał się majakiem, w którym stało grono żegnających go przyjaciół i najbliższa, najdroższa mu kobieta ufa w jego zwycięstwo na polu wiedzy, wiary w przyszłość i szybki powrót.

Ciężkie to było rozstanie, ale nie było sensu rezygnować z możliwości przedstawiających się pewnie i nadspodziewanie korzystnie.

Wielki parowiez kołysał się na falach morza, Stopniewski marzył o karierze i swoim powrocie.

VIII.

— No więc Marto powiedz, zgadzasz się?

— Poco pytasz, kiedy wiesz, że tak.

— Ale Marto, czy się namyśliłaś, czy, zdałaś sobie sprawę z tego, że ja już nie jestem dawnym Jerzym Szarskim, którego znałaś z biura

— Niestety wiem o tem.

Marta zmrugała pięknie, sarnie oczy o złotawym połysku, wydała śmiesznie war-

gk, udała komicznie zakłopotanie i zmartwienie. Szarski nie patrzył na nią, powiedział „niestety”. Opuszczył nisko głowę i sam siebie karcił, jak mógł ją o coś podobnego prosić. Przecież wie, że jest kulaawy, kaleka, bez nogi, więc skąd nabrał tyle odwagi, aby tę ładną, najmlszą dziewczynę zmuszać do podobnych odpowiedzi? Oczywiście powiedziała „tak”, ale tylko z litości, bo jakże inaczej. „Będzie się nim opiekowała, jak staruszką, dobrze jeszcze, że nie wozic na trzech kółkach, byłaby od razu pielęgniarzka. O Boże! Boże!

— Ty głuptasku koohany, czemuż oglądasz z takim zainteresowaniem wzory na kocu zamiast popatrzyć na mnie.

Marta ujęła jego głowę w swoje dłonie i uśmiechnęła się tak rozkosznie, że Jerzy nie wiedział, czy się śmiać, czy płakać, czy chwycić ją w ramiona i wycalować mocno do utraty tchu.

— Nie śmieję się, ja wiem, że popełniam głupstwo, proponując ci małżeństwo, ale wierzę mi Marto, przysięgam ci, że gdyby się to nie było stało, byłbym zrobił to samo, tylko już nie mogłem, wierzę mi, że nie mogłem zapanować nad sobą.

Chwilami zdawało mi się, że się mną bawisz, że chcesz mnie wiecznie podniecać ta swoją chłodną uprzejmością. Przecież musiałaś wiedzieć...

— Ależ Jurku! Zlituj się... Skąd mogłam wiedzieć. Ja byłam surowa, czy ty przyznał się przynajmniej raz i przypomnij sobie, jaki byłeś dla mnie, mój panie dyrektorze.

— Zrozumiem... zreszta... kobiety takich rzeczy nie rozumieją...

— A właśnie! Wtedy, kiedy ci tak ostro odpowiedziałam, że jesteś moim dyrektorem w biurze... pamiętasz?...

— Tak, doskonale! miłe z ciebie było kobieciskol

— Mój drogi, bałam się flirtów, bo przeżuwałam, jak to się skończy. Piękny flirt, obmowy koleżanek i kolegów, teatr, kino, cukiernia, a potem „proszę sobie poszukać innej osoby”. Niestety do takiej sezonowej roli nie nadaję się.

— Marto, ale nie z tobą tak, nie z tobą! — Skąd mogłam wiedzieć, że mnie taki los nie spotka?

— A teraz uważasz to za lepszy los wychodzić zamaż, chociaż wiesz, że nie jestem sobą, że jestem ku...

— ... Nie jesteś dawnym panem Szarskim, wiem o tem, tylko moim najdroższym Jurkiem, jeszcze bardziej kochanym, aniżeli mogłeś się tego spodziewać.

— Nie rozumiem cię Marto, coraz mniej pojmuję, ale jestem strasznie, okrutnie egoistą i skoro się godzisz, skazuje cię z sadystyczną rozkoszą na nasze współżycie, którego tak pragnę, jak chyba nikt na świecie.

— Kiedy cię doktor uwolni z tego jaśnego, białego więzienia?

— Nie wiem jeszcze dokładnie, muszą się go zapytać, gdyż już nie mogę dłużej tu siedzieć i czekać na ciebie, czekać każde popołudnie. Rano staram się spać, aby jak najprędzej przejść godziny od snu do twego przybycia. Ale redakcja mi spokoju nie daje, alarmują mnie telefonami, zasypują pytaniami, żądają dyrektyw, uważają mnie za zdrowego człowieka, który nie może nie ma prawa, myśleć o sobie samym, tylko interesy, numery, artykuły, ogłoszenia. A potem... wiele godzin i minuty i sekundy... Dostanę choroby serca, gdyż z chwilą, kiedy się zbliża moment twego przybycia, tracę panowanie nad sobą, słucham kroków na korytarzu, przestaje oddychać... czekam... czekam...

(Dalszy ciąg nastąpi.)

